

KATECHEZE „ROZDĚLOVÁNÍ TĚLA PÁNĚ NA RUKU“ – 5

1. část – POZNÁNÍ, VZDĚLÁVÁNÍ, KATECHEZE
2. část – EUCHARISTIE - VEČEŘE PÁNĚ
3. část – HOSTINA
4. část – PŘIJÍMÁNÍ NA RUKU V DĚJINÁCH A DNES
5. část byla připravena 27.6.2021.

Všechny části jsou na <https://www.boscoostrava.cz/nedelni-katecheze/>

foto: Elixír – celostátní vzdělávací setkání vůdců skautských oddílů –
Večeře Páně 2016 v Litomyšli v „městském“ kostele Nalezení sv. Kříže

5. katecheze: ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY A ODPOVĚDI NA DOTAZY

Nechtějte všichni učit druhé, moji bratři: vždyť víte, že my, kteří učíme, budeme souzeni s větší přísností. Všichni přece mnoho chybujeme. Kdo nechybuje slovem, je dokonalý muž a dovede držet na uzdě celé své tělo. Dáváme-li koňům do huby udidlo, aby nás poslouchali, můžeme tak řídit celé jejich tělo. Nebo si představte lodi: Jsou tak veliké a jsou hnány prudkými větry, ale malé kormidlo je řídí, kamkoli kormidelník chce.

Tak i jazyk je malý úd, ale může se chlubit velkými věcmi. Považte, jak malý oheň může zapálit veliký les! I jazyk je oheň. Je to svět zla mezi našimi údy, poskvrňuje celé tělo a ničí celý náš život, sám podpalován pekelným plamenem. Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu. Jím chválíme Pána a Otce, jím však také proklínáme lidi, kteří byli stvořeni k Boží podobě. Z týchž úst vychází žehnání i proklínání. Tak tomu být nemá, bratři moji. (Jak 3,1-10)

5. katecheze: ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY A ODPOVĚDI NA OTÁZKY

V předchozích katechezích jsme se dotkli velmi bolestného tématu špatného „rozlišování Těla Páně“ a jeho „nerozpoznávání“ v rozdělené církvi a v těch neposlednějších kolem nás, kteří jsou „marginalizováni“ (pp. František), nad nimiž se mává rukou. Tak si mohou připadat ti, kterým se nedařilo manželství, ale také i ti, kteří jdou cestou té křesťanské tradice, ve které vyrostli. Svaté přijímání bývá nazýváno **svátostí duchovně živých**. Neznamená to jen přijímat ji ve stavu milosti posvěcující, ne v těžkém hříchu, ale nabízet ji i jako svátost k duchovnímu uzdravení (Michael Marsch). To velmi trefil kard. Martini: Svátosti nejsou nástrojem k nastolení kázně, ale pomocí člověku, který se nachází v určité etapě na životní cestě a prožívá svou slabost... Před přijímáním se modlíme: „Pane, nejsem hoden...“ My však „víme“, kdo ke svátostem nemůže. Otázku musíme otočit: Jak má církev v síle svátostí těmto lidem pomoci? Jako „lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní“, tak ani Eucharistii nedaroval „spravedlivým, ale hříšníkům“. Eucharistie je *hostina hříšníků!*“

Communio utváří církev a je výzvou pro celý svět k vzájemnému dorozumění, bratrství a sesterství všech lidí, kteří jsou Božími dětmi. Je nejen znamením jednoty Církve, ale především **prostředkem** k její jednotě. A to se týká i tzv. intercommunia. 1.1.2015 br. Alois, představený komunity v Taizé, na závěr Dnů důvěry v Praze řekl: „Rozdíly mezi křesťany tu budou stále: zůstanou pozváním k upřímnému dialogu. Mohou být také obohacením. Nepřišel ale čas, dát přednost křesťanské identitě, která je nám všem společná a která nás už v Kristu spojuje? Neměly by se dnes křesťanské církve odvážit shromáždit pod jednou střechou, dokonce ještě před tím, než bude dosaženo shody v teologických otázkách? Neměly by církve, které zdůrazňují, že k přijímání eucharistie je nutná jednota víry a shoda ve služebné správě (ministerium), přepisovat stejnou váhu i harmonii a bratrské lásce? Nemohly by nabídnout větší **eucharistickou pohostinnost** těm,

kteří vyjadřují touhu po jednotě a věří ve skutečnou Kristovu přítomnost? Eucharistie není pouze vrchol jednoty, je to také cesta k ní.“ Přijímání předjímá jednotu v různosti – nemá být jejím cílem, ale prostředkem!

Rádi bychom zmínili ještě tzv. duchovní přijímání. Slyšíme to nejčastěji v televizi Noe, ale frekventovanějším se stalo i během pandemie. Wikipedie uvádí, že jde o „náboženský úkon rozšířený mezi katolickými křesťany, který spočívá ve vyjádření touhy po přijetí Krista v Nejsvětější svátosti a spojení se s ním v duchovní jednotě.“ Na www.cirkev.cz se píše, že je to „modlitba, ke které jsou zváni všichni, kdo z jakýchkoli důvodů nemohou přijmout Krista pod způsoby chleba a vína. Je výrazem touhy po setkání s živým Pánem, prosbou, kterou dobrý Bůh slyší a vyslyší. V této modlitbě jsme spojeni s církví, která volá: Maranatha! Přijď, Pane Ježíši!“ Byli jsme požádáni, abychom vysvětlili, co to je „duchovně přijímat“. Omlouváme se, že v časoprostoru katecheze bude odpověď nedostatečná. Přiznám se, že čím více o tom přemýšlím, tím víc bývám na rozpacích, co to znamená.

- Především to na mě působí, jakoby svatá přijímání byla méně duchovní anebo jen materialistická polykání – což se možná děje docela často.
- Možná se jedná o přetrvávající dualismus řecké filosofie, která ráda, ač psychofyzickou jednotu, přesto člověka porcovala na tělo a duši. Apoštol Pavel to specifikoval na hříšné tělo a nesmrtelnou duši, koncem 14. stol. je spor těla a duše popsán středověkým obrazem a Jaroslav Hutka jej upgradeoval v písni „Hádala se duše s tělem“.
- Někteří se ptají: To mám naprázdno zbožně polknout? – Ježíš nás určitě nevede ke zbožným pocitům. Víme přece, že nestačí jen chvíli klečct, ale že důležitější je na Ježíšovo přátelství odpovědět svým přátelstvím. Zdá se, že výraz *přijímání* nás odvádí na slepou kolej. Pokud si více osvojíme *communio*, začne být pro nás samozřejmostí vztah, jeho vzájemnost, budování a péče o něj.
- Připomeňme si, že už podle Tridentského koncilu (XIII. sezení) přijímají duchovně svaté přijímání „všichni ti, kdo mají touhu těšit se z nebeského Chleba a chovají v sobě živou víru, jenž je činná skrze bliženskou lásku.“ Tedy nejen viditelné znamení v podobě chleba či vína, ale i v podobě trpícího bratra či sestry. Slovy samotného Ježíše: „Cokoliv jste učinili/neučinili jednomu z těchto mých nepatrných bratrů, mně jste učinili/neučinili.“ (Mt 25,40.45).
- V modlitbě v Kancionálu č. 042 mi nepřijdou všechny formulace zlé, ale jak jsem poznal jeho editora, P. Ladislava Simajchla, i on by po 50 letech od 1. vydání vyjádřil mnoho skutečností jinak. Slova „*přijď ke mně aspoň duchovně*“ jsou prazvláštní: jako by Ježíš mimo svátost byl méně mocný.
- Jsme zváni na hostinu, ale my svému Hostiteli ukazujeme špinavé tělo a zapáchající hadry: „*Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel...*“ Koho by to jako hostitele těšilo? Dvě starší dámy mi vyprávěly, nezávisle na sobě, že už se to nemodlí. Jedna místo toho s chutí říká: „Děkuji ti, že bez nás nemůžeš být.“

Nakonec bychom rádi v neúplných poznámkách zmínili námitky a důvody rozdělování a přijímání Těla Páně na ruku. Někdo tvrdí, že přijímání do úst mělo zabránit odnášení hostií domácím zvířatům, aby kráva měla více mléka. Znalci „Kladiva na čarodějnice“ však ví, že to byl zástupný problém, který se zveličil praktikováním útrpného práva.

Námítka proti přijímání na ruku se rodí ve strachu. Prý je to neúcta, dotýkat se Svatého rukama. Jako by nějaká část těla byla více hodna a jiná méně či dokonce vůbec. To zavání gnózi, magií a ezoterikou. Copak jazyk je méně hříšný a bezkontaktní? A co jeho znečištění pomluvami, nactiutrhaním? Rukou popraskaných od vápna, barvy nebo motorového oleje se Kristus štítí? – Naopak. Na svět přišel v hnojníku betlémské stáje, ze světa odcházel znečištěn vlastním potem, močí a stolicí.

Dnešní důvody k přijímání na ruku jsou nejen **praktické, hygienické, antropologické**, ale především **liturgicko-teologické**:

- „*participatio actuosa*“ („činná spoluúčast“) – nejen očima nebo „nábožně slyšet“
 - „*lex orandi, lex credendi*“ („jak se modlíme, tak věříme“) – pravdivost znamení podle slov „*vezměte..., jezte..., pijte...*“
- tzv. přijímání pokud možno:
- **ve mši** (při bohoslužbě slova vytrženo z kontextu),
z hostií konsekrovaných **při samotné mši** (dodnes nepochopeno):
všichni chystat chléb (dodržet hygienu a dezinfekci)
a přinášet dary (např. dárci intenčního stipendia),

- **podobojí** (jen někdy vyhověno)
- a **na ruku**: v evangeliích nalézáme slova „vezměte“, tzn. přímo pokyn, abychom se chleba chopili (ř. λαμβάνειν = brát, vzít si, uchopit, zmocnit se...). Kdosi trefně podotkl: Ježíš řekl: „vezměte“, nikoli „otevřte pusy a vyplázněte jazyk“. Dejme na něj.

K tomu několik doporučení:

- Především pojďme překonat jednostranné **právo** oboustrannou **ohleduplností** (*zvl. po pandemii přímo VŠESTRANNOU*): tzn. nejen volba přijímajícího + ale i rozdávajícího.
- Při hostině se neukláníme ani neklekáme, neděláme pukrle a nekřížujeme se... – nejde o přehlídku gest, Hostina není spartakiáda! Při Hostině je na místě jak osobní, tak společná modlitba.
- Před námi je i výzva do budoucna: objevit a docenit střídmost liturgických gest a význam podobojí (nejen ústy kněze). Kde jinde začít, když ne v Čechách? A jak pít z jednoho kalicha po pandemii?

Když jsme vstoupili do kostela trapistického kláštera v Novém Dvoře, uvítala nás cedule: *Veřejné bohoslužby je možné slavit za dodržení těchto pravidel: „všichni účastníci mají roušku vyjma okamžiku přijetí Eucharistie“ a „přijímá se pouze na ruku“*. Nebyl důvod k diskusi! U nás v ostravském Bosku, zvl. po zkušenosti pandemie: ZŮSTANEME U PŘIJÍMÁNÍ NA RUKU. Děkujeme za pozornost i za pochopení.